

ΛΥΤΟΛΟΓΙΑ

THE BONDWOMAN'S NARRATIVE
LA NOVEL·LA D'UNA ESCLAVA
Història d'una troballa
(Traducció i nota introductòria per Maite Insa)

Tot va començar quan el professor Henry Louis Gates, Jr., titular de la càtedra del Departament d'Estudis Afroamericans de la Universitat de Harvard, va anar a una subhasta on, segons el catàleg, podria adquirir un manuscrit que esdevindria una troballa per a la història de la literatura: l'única novel·la autobiogràfica escrita per una esclava, *The Bondwoman's Narrative*. En efecte, les indagacions el van menar fins a la plantació d'un tal John Hill Wheeler, un terratinent de Carolina del Nord que hauria estat el primer amo de Hannah Crafts, durant la segona meitat del s. XIX. L'any 2002, el professor Gates va convertir aquell manuscrit en un *best-seller*, ja que la història de l'existència de Hannah fins al seu alliberament i l'assoliment d'una vida més digna, de seguida va interessar el públic nord-americà. La novel·la, que gaudeix de les influències de Charles Dickens, E. A. Poe i de la literatura gòtica i fulltonesca de l'època, guardava molts secrets, i per això el professor Gregg Hecimovich, de la Universitat de Winthrop, a Carolina del Sud, va cotinuar investigant-ne el context. De tot plegat sorgí un estudi, que es féu públic el setembre del 2013, on Hecimovich afirmava que, efectivament, la novel·la havia estat escrita per una sirventa, de nom Hannah Bond, que havia pertangut a la plantació Wheeler. Segons conta el professor, la noia devia tenir lliure accés a la biblioteca de la casa, per tal com hi són força evidents les influències que ja hem esmentat i, a més, les de Charlotte Bronte i Walter Scott. El més curiós és que, segons sembla, la plantació quedava molt a la vora d'una escola, les alumnes de la qual tenien l'obligació de memoritzar fragments de l'obra de Dickens. Hecimovich creu que les noies devien llegir-la en veu alta o recitar-la pels camps, cosa que fa la influència d'aquest autor encara més evident en l'obra de Hannah Bond. Pel que fa a la biografia, segons sembla Hannah va acabar escapant de l'esclavatge (fugint cap

al nord, com no podia ser d'una altra manera, donat el color de la seva pell) i casant-se amb un pastor. Quan va escriure la novel·la, ja era una dona lliure.

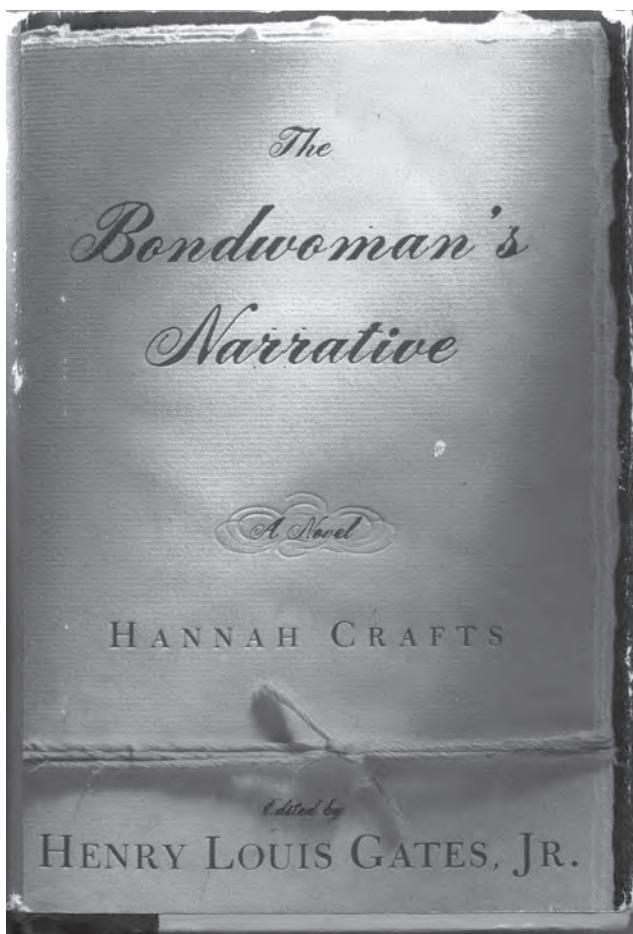
El text és una fita per als estudiosos de la literatura afroamericana, ja que, al costat d'alguns trets que apareixen en altres novel·les del gènere (escrites per homes), hi ha elements únics, com ara la constant reivindicació de la condició d'iguals aplicable a les persones de raça negra i sobretot, com veureu al final de la traducció, la percepció del món del coneixement i de l'art. Hannah ens conta com va aprendre a llegir, iaprofita aquesta part per retre homenatge a alguns blancs que, ja en aquella època, i basant-se en motius religiosos, consideraven que l'esclavitud era quelcom molt allunyat dels ensenyaments morals de la Bíblia. Aquests personatges, però, l'únic que poden fer és conformar-se i ser resilients, una actitud que és també, per a Hannah, un ensenyament en ella mateixa. Però allò més destacable del fragment que teniu a les mans, al meu parer, és la manera com aquesta dona esclava, en un moment de submissió total als amos, és conscient que hi ha béns immaterials que ningú no li pot traure: la intuïció, la imaginació, el deler de saber, l'accés a la bellesa, a l'alegria i, també, és clar, a la salvació.

El manuscrit original està ratllat i esmenat; presenta errades tipogràfiques i de puntuació. Hem mirat de fer una traducció menys fidel, en aquest sentit, però més fluida, per tal que fos de més bon llegir. Encara no existeix una traducció publicada en català (ni en castellà) d'aquesta *Novel·la d'una esclava*.

Us n'oferim el primer capítol, on tenim accés als trets psicològics de Hannah, tal i com ella es veu a si mateixa, i la primera part de la seva vida: la infantesa. Si llegíssiu el llibre sencer, tindríeu accés també a les vicissituds que li esdevenen a aquesta noia al llarg d'una vida de privacions i fugides, d'un amo a un altre, fins que assoleix el nord (on diuen que la gent és lliure!) No és, però, la vida d'un esclau de camp, sinó la d'una esclava de dins de casa, motiu pel qual, malgrat alguns paràgrafs en què sí que s'hi descriuen veritables aberracions físiques, hi ha moments en què pren un to enfitós i fulletonesc, propi, també, de les influències literàries del moment.

L'any 2013 hi ha hagut una certa proliferació d'estrenes cinematogràfiques en què, en més o menys mesura, el tema de l'esclavitud hi ha estat present (*The butler / El majordom*, de Lee Daniels; *12 Years a Slave / 12 anys d'esclavitud*, de Steve McQueen; *Savannah*, d'Annette Haywood-Carter i *Something Whispered*, de Cuba

Gooding Jr). Amb la traducció del primer capítol de *The Bondwoman's Narrative* contribuïm, també, en certa manera, a revisitar aquesta etapa funesta de la història de la humanitat. Com vivien els protagonistes? Què els preocupava? Quin paper hi va tenir, la religió, en la resiliència d'aquests esclaus? Què feien els blancs? Quina percepció tenien del fenomen? Com eren les construccions dialèctiques amb què bastien la defensa d'aquell món tan injust? Heus aquí la resposta a alguna d'aquestes preguntes.

CHAPTER I

In Childhood

Look not upon me because I am black; because the sun hath looked upon me.
Song of Solomon

It may be that I assume too much responsibility in attempting to write these pages. The world will probably say so, and I am aware of my deficiencies. I am neither clever, nor learned, nor talented. When a child they used to scold and find fault with me because they said I was dull and stupid. Perhaps under other circumstances and with more encouragement I might have appeared better; for I was shy and reserved and scarce dared open my lips to any one I had none of that quickness and animation which are so much admired in children, but rather silent unobtrusive way of observing things and events, and wishing to understand them better than I could.

I was not brought up by any body in particular that I know of. I had no training, no cultivation. The birds on the air, or beasts of the field are not freer from moral culture than I was. No one seemed to care for me till I was able to work, and then it was Hannah do this and Hannah do that, but I never complained as I found a sort of pleasure and something to divert my thoughts in employment. Of my relatives I knew nothing. No one ever spoke of my father or mother, but I soon learned what a curse was attached to my race, soon learned that the African blood in my veins would forever exclude me from the higher walks of life.

[...]

The busiest life has its leisure moments; it was so with mine. I had from the first and instinctive desire for knowledge and the means of mental improvement. Though neglected and a slave, I felt the immortal longings in me. In the absence of books and teachers and schools I determined to learn if not in a regular, approved, and scientific way. I was aware that this plan would meet with opposition, perhaps with punishment. My master never permitted slaves to be taught. Education in his view tended to enlarge and expand their ideas; made them less subservient to their superiors, and besides that its blessings were destined to be conferred exclusively on the higher and nobler race. Indeed though he was generally easy and good-tempered, there was nothing liberal or democratic in his nature. Slaves were slaves to him, and nothing more. Practically he regarded them not as men and women,

CAPÍTOL I

La infantesa

No mireu la meva morenor; és el sol que m'ha colrat.

Càntic dels càntics de Salomó

Potser assumeixo massa responsabilitat en l'intent d'escriure aquestes pàgines. Això és el que, ben probablement, dirà el món, i sóc conscient de les meves deficiències. No sóc pas intel·ligent, ni instruïda, ni talentosa. Quan era petita, em renyaven i em trobaven defectes perquè deien que era fada i estúpida. Potser sota unes altres circumstàncies, si m'haguessin encoratjat, el meu capteniment hauria estat millor; era tímida i reservada, no gosava obrir la boca davant de ningú ni tenia aquella rapidesa i aquella animació que hom admira tant en un nen, sinó una manera més aviat discreta d'observar les coses i els esdeveniments, tot desitjant d'entendre'ls al màxim.

No em va criar ningú en concret, no pas ningú que jo conegui. No tenia formació ni cultura. Els ocells del cel o les bèsties del camp no són més lliures de cultura moral del que jo ho era. Semblava que ningú no es preocupés de mi fins que no vaig poder treballar, i aleshores tot era un Hannah fes això i Hannah fes allò, però jo mai no me'n queixava, ja que trobava una mena de plaer, un entreteniment dels pensaments, en el fet d'estar ocupada. No en sabia res, dels meus parents. Mai ningú no em parlava del pare o de la mare, i vaig aprendre de seguida que una maledicció accompanyava la meva raça, vaig aprendre de seguida que la sang africana que em corria per les venes m'exclouria per sempre dels camins elevats de la vida.

[...]

Fins i tot les vides més ocupades tenen moments de lleure; era així, també per mi. De bon començament, ja vaig tenir un desig instintiu de coneixement i una intenció de millorar mentalment. Malgrat que em bandejavien i que era una esclava, ja sentia els anhels immortals. En absència de llibres i professors i escoles, vaig decidir d'aprendre, malgrat que ho fes d'una manera gens regular, permesa o científica. Era conscient que aquests plans trobarien oposició, i potser fins i tot càstig. El meu amo no deixava que els esclaus rebessin instrucció. Al seu parer, l'educació ampliava i expandia les seves idees; els feia menys subordinats als seus superiors, a banda del fet que aquestes benediccions estaven destinades exclusivament a la raça més noble i superior. De fet,

but in the same light as horses or other domestic animals.

[...]

I was employed about the house, consequently my labors were much easier than those of the field servants, and I enjoyed intervals of repose and rest unknown to them. Then, too, I was a mere child and some hours of each day were allotted to play. On such occasions, and while the other children of the house were amusing themselves I would quietly steal away from their company to ponder over the pages of some old book or newspaper that chance had thrown in my way. Though I knew not the meaning of a single letter, and had not the means of finding out I loved to look at them and think that some day I should probably understand them all.

My dream was destined to be realized. One day while sitting on a little bank, beneath the shade of some large trees, at a short distance from my playmates, an aged woman approached me. She was white, and looked venerable with her gray hair smoothly put back beneath a plain sun bonnet, and I recollect having seen her once or twice at my master's house whither she came to sell salves and ointments, and hearing it remarked that she was the wife of a sand-digger and very poor.

She smiled benevolently and inquired why I concealed my book, and with child-like artlessness I told her all. How earnestly I desired knowledge, how our Master interdicted it, and how I was trying to teach myself. She stood for a few moments apparently buried in deep thought, but I interpreted her looks and actions favorably, and an idea struck me that perhaps she could read, and would become my teacher. She seemed to understand my wish before I expressed it.

"Child" she said "I was thinking of our Saviour's words to Peter where he commands the latter to 'feed his lambs'. I will dispense to you such knowledge as I possess. Come to me each day. I will teach you to read in the hope and trust that you will thereby be made better in this world and that to come. Her demeanor like her words was very grave and solemn.

"Where do you live?" I inquired.

"In the little cottage just around the foot of the hill" she replied.

"I will come: Oh how eagerly, how joyfully" I answered "but if my master finds it out his anger will be terrible; and then I have no means of paying you."

She smiled quietly, bade me fear nothing, and went her way. I returned home that evening with a light heart. Pleased, delighted,

malgrat que era un home habitualment afable i de bon caràcter, era de mena gens generosa o democràtica. Per a ell, els esclaus eren esclaus, i res més. A la pràctica, no els veia pas com a homes i dones, sinó que els observava com als cavalls o altres animals domèstics.

[...]

Jo era empleada de la casa i, per tant, les meves tasques eren força més fàcils que les que feien els servents del camp, i gaudia d'interval·ls de repòs i descans que ells ni coneixien. Aleshores, a més, jo era només una nena i ens assignaven algunes hores al dia per al joc. En aquelles ocasions, i mentre els altres nens de la casa es divertien, m'esmunyia de la seva companyia per a meditar amb les pàgines d'un llibre vell o d'un diari que la sort m'havia posat a l'abast. Malgrat que no coneixia el sentit d'una sola lletra, i no hi havia manera d'esbrinar-lo, m'agradava mirar-los i pensar que algun dia, potser, els entendria tots.

El meu somni estava destinat a fer-se realitat. Un dia, mentre seia en un petit banc, a l'ombra d'uns arbres grans, a poca distància dels meus companys de jocs, una dona d'una certa edat se'm va acostar. Era blanca i d'aspecte respectable, amb els cabells blancs suauament deixats anar endarrere sota un barret senzill, i vaig recordar haver-la vist una o dues vegades a casa del meu amo, on anava a vendre pomades i ungüents, i recordava també que havia dit que el seu home es dedicava a cavar, i que eren molt pobres.

Va somriure amb benevolència i va preguntar per què m'amagava el llibre i, amb la malaptesa d'un infant, li ho vaig contar tot. Com de seriós era el meu desig de saber, com el nostre amo ens ho prohibia, i com mirava d'ensenyar-me a mi mateixa. Es va quedar uns moments concentrada en els seus pensaments, però vaig interpretar favorablement aquella mirada, i em va escometre la idea que potser sabia llegir, i me n'ensenyaria. Va semblar que m'endevinava el pensament abans que l'expressés.

“Nena”, va dir, “estava pensant en les paraules del Salvador a Pere quan li encomana ‘alimentar el seu ramat’. Et proporcionaré aquest coneixement que posseeixo. Vine a veure'm cada dia. T'ensenyaré a llegir, amb l'esperança i la creença que, així, seràs millor en aquest món i en l'altre.” El seu capteniment i les seves paraules eren greus i solemnes.

“On viviu?”, vaig preguntar-li.

“En aquella petita cabana als peus de la muntanya”, va contestar.

“Vindré: oh, amb quina ànsia i amb quina joia”, vaig replicar, “però si el meu amo ho sap, la seva ira serà terrible; i tampoc no us puc pagar”.

overwhelmed with my good fortune in prospective I felt like a being to whom a new world with all its mysteries and marvels was opening, and could scarcely repress my tears of joy and thankfulness. It sometimes seems that we require sympathy more in joy than sorrow; for the heart exultant, and overflowing with good nature longs to impart a portion of its happiness. Especially it is the case with children. How it augments the importance of any little success to them that some one probably a mother will receive the intelligence with a show of delight and interest. But I had no mother, no friend.

The next day and the next I went out to gather blackberries, and took advantage of the fine opportunity to visit my worthy instructress and receive my first lesson. I was surprised at the smallness yet perfect neatness of her dwelling, at the quiet and orderly repose that reigned through all its appointments; it was in such pleasing contrast to our great house with its bustle, confusion, and troops of servants of all ages and colors.

"Hannah, my dear, you are welcome" she said coming forward and extending her hand. "I rejoice to see you. I am, or rather I was, a northern woman, and consequently have no prejudices against your birth, or race, or condition, indeed I feel a warmer interest in your welfare than I should were you the daughter of a queen" I should have thanked her for so sat silent and embarrassed.

I had heard of the North where the people were all free, and where the colored race had so many and such true friends, and was more delighted with her, and with the idea that I had found some of them than I could possibly have expressed in words.

At length while I was stumbling over the alphabet and trying to impress the different forms of the letters on my mind, an old man with a cane and silvered hair walked in, and coming close to me inquired "Is this the girl of whom you spoke, mother?" and when she answered in the affirmative he said many words of kindness and encouragement to me, and that though a slave I must be good and trust in God.

They were an aged couple, who for more than fifty years had occupied the same home, and who had shared together the vicissitudes of life – its joys and sorrows, its hopes and fears. Wealth had been theirs, with all the appliances of luxury, and they became poor through a series of misfortunes. Yet as they had borne riches with virtuous moderation they conformed to poverty with subdued content, and readily exchanged the splendid mansion for the lowly cottage, and the merchant's desk and counting room for the fields or toil. Not that they were insensible to the

Va somriure en silenci, em va demanar que no patís, i se'n va anar. Vaig tornar a casa aquella tarda tota desenfadada. Agraïda, contenta, inundada de plaer per la perspectiva d'aquella bona sort, em sentia com un ésser a qui un nou món, amb tots els seus misteris i meravelles, se li obria al davant, i amb prou feines podia reprimir les meves llàgrimes d'alegria i d'agraïment. De vegades sembla que reclamem més compassió en la joia que en el patiment; perquè el cor exultant que vessa alegria desitja comunicar aquesta felicitat. Això és així, sobretot en els nens. Com augmenta la importància de qualsevol petit esdeveniment el fet que algú, probablement la mare, rebi la notícia amb senyals de plaer i d'interès. Però jo no en tenia, de mare, ni d'amics.

Els dies següents vaig sortir a recollir móres, i vaig aprofitar la bonica oportunitat de visitar la meva respectable instructora i rebre la primera lliçó. Em va sorprendre la petitesa del seu habitatge, però també la netedat, el repòs silencios i pacífic que regnava en tot el mobiliari; era un contrast tan plaent respecte de la nostra casa immensa amb tot el rebombori, la confusió i els escamots de servents de totes les edats i de tots els colors.

“Hannah, estimada, ets benvinguda”, va dir, inclinant-se cap a mi i allargant la mà. “Me n’alegro, de veure’t. Sóc, o més aviat era, una dona del nord, i és per això que no tinc prejudicis envers el teu naixement, raça o condició. De fet, m’interessa més el teu benestar que si fossis filla d’una reina.” Li hauria d’haver agraït aquella amabilitat, però no trobava les paraules, i em vaig quedar en silenci i avergonyida.

Havia sentit a parlar del nord, on tothom era lliure, i on la raça de color tenia tants i tan bons amics, i estava tan contenta amb ella i amb la idea que potser n’havia trobat alguns, del que podia expressar en paraules.

En detall: mentre jo em barallava amb l’alfabet i mirava d’imprimir les diferents formes de les lletres dins del meu cap, un home gran, de cabells canosos i platejats, va entrar i em va dir, tot acostant-se’m: “És aquesta, la noia de la qual em vas parlar, mare?” i, com que ella va contestar afirmativament, ell em va dir unes paraules molt amables i em va encoratjar tot dient que, malgrat que fos una esclava, havia de ser bona i creure en Déu.

Eren una parella d’edat, que ja feia més de cinquanta anys que vivien a la mateixa casa i que havien compartit les vicissituds de la vida –la joia i el patiment, l’esperança i el temor. Havien estat rics, amb tot l’aparell que el luxe comporta, i s’havien tornat pobres com a conseqüència d’una sèrie de desgràcies. Però, com que havien portat la

benefits or advantages of riches, but they felt that life had something more –that the peace of God and their own consciences aunitied to honor and itnelligence were in themselves a fortune which the world neither gave nor could take away.

They had long before relinquished all sefislh projects and ambitious aims. To be upright and honest, to incumber neither public nor private charity, and to contribute something to the happiness of others seemed to be the sum total of their present desires. Uncle Siah, as I learned to call him, had long been unable to work, except at some of the lighter branches of employment, or in cultivating the small garden which furnished their supply of excellent vegetables and likewise the simple herbs which imparted such healing properties to the salves and unguents that the kind old woman distributed around the neighborhood.

Educated at the north they both felt keenly on the subject of slavery and the degradation and ignorance it imposes on one portion of the human race. Yet all their conversation on this point was tempered with the utmost discretion and judgement, and though they could not be reconciled to he system they were disposed to stand still and wait in faith and hope for the salvation of the Lord.

In their morning and evening sacrifice of worship the poor slave was always remembered, and even their devout songs of praise were imbued with the same spirit. They loved to think and so speak of all mankind as brothers, the children of one great parent, and all bound to the same eternity.

Simple and retiring in their habits modest unostentatious and poor their virtues were almost wholly unknown. In that wearied and bent old man, who frequently went out in pleasant weather to sell baskets at the doors of the rich few recognised the possessor of sterling worth, and the candidate of immortality, yet his meek gentle smile, and loving words excited their sympathies and won their regard.

How I wished to be with them all the time –how I entreated them to buy me, but in vain. They had not the means.

It must not be supposed that learning to read was all they taught me, or that my visits to them were made by regularity. They gave me an insight to many things. They cultivated my moral nature. They led me to the foot of the Cross. Sometimes in the evening while the other slaves were enjoying the banjo and the dance I would steal away to hold sweet converse with them. Sometimes a morning walk with the other children, or an errand to a neighbors would furnish the desired opportunity, and sometimes an interval of may days elapsed between my calls to their

riquesa amb virtuosa moderació, es van conformar amb la pobresa amb una tènue satisfacció, i van canviar de seguida l'esplèndida mansió per aquella cabana modesta, i l'escriptori mercantil i l'habitació de comptar per les eines de treball. No és que fossin insensibles als beneficis o els avantatges dels rics, sinó que sentien que la vida tenia quelcom més a oferir –que la pau de Déu i les seves consciències, juntament amb l'honor i la intel·ligència, eren, per elles mateixes, una fortuna que el món mai no els atorgaria ni els llevaria.

Ja feia temps que havien renunciat als projectes egoistes i als objectius ambiciosos. Ser rectes i honestos, no fer ús de la caritat pública o privada i contribuir una mica a la felicitat dels altres semblava la suma total dels seus desitjos presents. L'oncle Siah, que és com vaig aprendre a cridar-lo, feia temps que no podia treballar, llevat d'algunes tasques lleugeres, o conreat el petit jardí que els subministrava excel·lents verdures i també les herbes senzilles que atorgaven propietats tan curatives a les pomades i els ungüents que la bona senyora distribuïa entre els veïns.

Educats al nord, tots dos compartien la creença profunda segons la qual l'esclavitud imposa degradació i ignorància a una part de la raça humana. Però qualsevol conversa sobre això era temperada per una immensa discreció i bon judici i, malgrat que no podien reconciliar-se amb el sistema, estaven disposats a romandre quiets i aguardar amb fe i esperança la salvació del Senyor.

En les seves ofrenes durant les pregàries matinals i vespertines, els pobres esclaus sempre eren recordats, i fins i tot les devotes cançons de lloança estaven imbuïdes d'aquest esperit. Els agradava pensar i parlar de la humanitat com a germans, fills d'un mateix avantpassat i destinats a la mateixa eternitat.

Com que eren tan senzills i reservats pel que feia als seus costums, modestos, pobres i sense ostentació, les seves virtuts eren desconegudes per gairebé tothom. Algú reconeixia, en aquell vell cansat i doblegat que, tot sovint, quan feia bon temps, venia cistelles a les portes dels rics, un home d'una vàlua superior, però, a la majoria, aquell somriure dolç i submís, com també les paraules amables, els despertava simpatia i consideració.

Com desitjava estar amb ells tota l'estona –com els vaig suplicar de comprar-me! Però fou debades: no hi tenien els mitjans.

No heu de suposar que a l'únic que m'ensenyaven era a llegir, o que les meves visites eren d'una certa regularitat. Ells m'atorgaren el coneixement de moltes coses. Cultivaren la meva moral. Em van menar als peus de la Creu. De vegades, al capvespre, mentre els altres esclaus

house.

At such times, however, I tried to remember the good things they had taught me, and to improve myself by gathering up such crumbs of knowledge as I could, and adding little by little to my stock of information. Of course my opportunities were limited, and I had much to make me miserable and discontented. The life of a slave at best is not a pleasant one, but I had formed a resolution to always look on the bright side of things, to be industrious, cheerful, and true-hearted, to do some good though in an humble way, and to win some love if I could. "I am a slave" thus my thoughts would run. "I can never be great, nor rich; I cannot hold an elevated position in society, but I can do my duty, and be kind in the sure and certain hope of an eternal reward."

By and by as I grew older, and enabled to manifest my good intentions, not so much by words, as a manner of sympathy and consideration for every one, I was quite astonished to see how much I was trusted and confided in, how I was made the repository of secrets, and how the weak, the sick and the suffering came to me for advice and assistance. Then the little slave children were almost entirely confided to my care. I hope that I was good and gentle to them; for I pitied their hard and cruel fate very much, and used to think that, notwithstanding all the labor and trouble they gave me, if I could so discharge my duty by them that in after years their memories would hover over this as the sunshiny period of their lives I should be amply repaid.

What a blessing it is that faith, and hope, and love are universal in their nature and operation –that poor as well as rich, bond as well as free are susceptible to their pleasing influences, and contain within themselves a treasure of consolation for all the ills of life. These little children, slaves though they were, and doomed to a life of toil and drudgery, ignorant, and untutored, assimilated thus to the highest and proudest in the land –thus evinced their equal origin, and immortal destiny.

How much love and confidence and affection I won it is impossible to describe. How the rude and boisterous became gentle and obliging, and how ready all were to serve and obey me, not because I exacted the service or obedience, but because their own loving natures prompted them to reciprocate my love. How I longed to become their teacher, and open the door of knowledge to their minds by instructing them to read but it might not be. I could not have even hoped to escape detection and discovery would have entailed punishment on all.

Thus the seasons passed away. Summer insensibly melted into

gaudien del banjo i del ball, m'esmunyia a casa seva per conversar-hi dolçament. Altres vegades, era un passeig matinal amb altres nens, o una comanda que havia de fer a uns veïns, allò que m'oferia l'oportunitat, i alguns cops es produïa un interval de molts dies entre les meves visites a la casa.

Quan passava això, però, jo mirava de recordar les coses bones que m'havien ensenyat, i millorar, tot recollint aquelles engrunes de coneixement tant com podia, i afegint-les a poc a poc al meu rebost d'informació. No cal dir que les oportunitats de què gaudia eren limitades, i tenia molts motius pels quals sentir-me miserable i trista. La vida d'esclau és, si més no, desagradable, però jo estava decidida a mirar sempre el costat bo de les coses, a ser treballadora, animosa, sincera, a fer el bé, encara que fos de manera humil, i atraure afecte, si podia. “Sóc una esclava”, em deia a mi mateixa. “Mai no podré ser excel·lent, ni rica; no podré assolir una posició elevada a la societat, però puc complir el meu deure i ser amable, en l'esperança i la certesa d'una recompensa eterna.”

A la llarga, a mesura que em feia gran i se'm permetia de manifestar les bones intencions, no tant per mitjà de les paraules, sinó més aviat amb l'actitud de pietat i de consideració envers tothom, m'admirava comprovar fins a quin punt creien i confiaven en mi, com em liuraven els seus secrets, i com els débils, els malalts i els qui sofríen venien a buscar-me per tal que els aconsellés i els assitís. Se'm confiava, també, la cura dels petits esclaus. Espero haver estat bona i amable amb ells, per tal com em compàdia del seu dur i cruel destí, i solia pensar que, malgrat tota la feina i els problemes que em donaven, si pogués complir el meu deure amb ells de manera que, amb els anys, pensessin en aquell període com el més lluminós de les seves vides, allò pagava ben bé la pena.

Quina benedicció que la fe, l'esperança i l'amor siguin universals, pel que fa a la seva naturalesa i funcionament –que tant els pobres com els rics, els encadenats i els lliures siguin susceptibles de rebre'n la influència plaent, i puguin guardar ben endins aquest tresor de consolació per totes les maleses de la vida. Aquells nens petits, malgrat que eren esclaus condemnats a una vida de treball fatigós, ignorant i deixats de la mà de Déu, assimilaven aquest fet com ho farien les ànimes més elevades i orgulloses de la terra –i demostraven així el seu origen igual, i el seu destí immortal.

És impossible descriure quant d'amor, confiança i afecte vaig rebre. Fins a quin punt els grollers i escandalosos esdevenien amables i

autumn, and autumn gave place to winter. I still visited Aunt Hetty, and enjoyed the benefits or her gracious counsels. Seated by the clear wood fire she was always busy in the preparation or repair or garments as perfect taste and economy dictated, or plying her bright knitting needles by the evening lamp, while her aged companion sat socially by her side.

One evening I was sitting with them, and reading from the book of God. Our intercourse had remained so long undiscovered that I had almost ceased to fear disclosure. Probably I had grown less circumspect though not intentionally, or it might be that in conformity to the inscrutable ways of Providence the faith and strength of these aged servants of the Cross were to be tried by a more severe ordeal. Alas: Alas I should have been the means.

The door suddenly opened without warning, and the overseer of my master's estate walked into the house. My horror, and grief, and astonishment were indescribable. I felt Oh how much more than I tell. He addressed me rudely, and bade me begone home on the instant. I durst not disobey, but retreating through the doorway I glanced back at the calm sedate countenances of the aged couple, who were all unmoved by the torrent of threats and invectives he poured out against them.

My Master was absent at the time, the overseer could find no precedent for my case, and so I escaped the punishment I should otherwise have suffered. Not so with my venerable and venerated teachers. It was considered necessary to make an example of them, that others might be deterred from the like attempts. Years passed, however, before I learned their fate. The cruel overseer would not tell me whether he had removed them, but to all my inquiries he simply answered that ho would take good care I never saw them again. My fancy painted them as immured in a dungeon for the crime or teaching a slave to read. Their cottage home remained uninhabited for a time, and then strangers came and took possession of it. But Oh the difference to me. For days and weeks I was inconsolable, and how I hated and blamed myself as the cause of their misery. After a time the intensity of my feelings subsided, and I came to a more rational and consistent manner of thinking. I concluded that they were happy whatever might be their condition, and that only by doing right and being good I could make anything like an adequate return for all they had done and suffered for me.

Another year passed away. There was to be a change in our establishment, and the ancient mansion of Lindendale was to receive a mistress. Hitherto our master had been a bachelor. He was a portly man, middle-aged, and of aristocratic name and connexions. His estate

servicials, i com n'estaven, de delerosos, per servir-me i obeir-me, no perquè els exigís aquesta servitud, ni aquesta obediència, sinó perquè la seva mateixa naturalesa carinyosa els empenyia a correspondre aquell amor que els oferia. Com anhelava esdevenir la seva mestra, obrir la porta del coneixement a aquells cabets, tot ensenyant-los a llegir! Però no va poder ser. No podia esperar que no m'haguessin descobert, i la descoberta hauria comportat càstigs per a tots.

I així van anar morint les estacions. L'estiu, indiferent, es va barrejar amb la tardor, i la tardor va donar pas a l'hivern. Encara visitava la tia Hetty i gaudia dels beneficis dels seus refinats consells. Asseguda vora el foc, ella sempre estava ocupada cosint o arreglant roba, tal i com dictaven les regles del bon gust i de l'economia, o enfilant aquelles agulles tan brillants que tenia, a la llum de la làmpada, mentre la seva parella, d'una edat avançada, li feia companyia.

Una tarda jo era allà amb ells, llegint el llibre de Déu. La nostra relació no havia sigut descoberta, i ja en feia tant de temps que jo quasi havia deixat de temer-ho. Probablement, havia esdevingut menys prudent, encara que involuntàriament, o potser, d'acord amb els camins inescrutables de la Providència, la fe i la voluntat d'aquests ancians servents de la Creu havia de passar encara alguna prova més severa. Malauradament: malauradament, i per la meva causa.

La porta es va obrir de sobte, sense cap advertiment, i el supervisor del meu amo va entrar a la casa. L'horror, i el dolor, i l'espant que vaig sentir foren indescriptibles. Vaig sentir tant que no puc explicar. Se'm va adreçar d'una manera grollera i em va fer fora de seguida. No vaig gosar desobeir en cap moment i, mentre em retirava cap a la sortida, vaig fer una llambregada enrere cap a la contenció tranquil·la d'aquella parella d'ancians, impossibles davant del riu d'amenaces i d'invectives que l'home els proferia.

Aquells dies, el meu amo no hi era, i el supervisor no va trobar cap precedent en què basar-se, motiu pel qual em vaig lliurar d'un bon càstig que, d'una altra manera, hauria sofert. No fou aquest el cas dels meus venerats professors, i venerables. Hom va considerar necessari fer-ne un exemple, per tal de dissuadir futurs intents semblants. Van passar anys fins que no vaig saber-ne el destí. El cruel supervisor no volia dir-me on els havia enviat, sempre que li preguntava em contestava que se n'encarregaria ben bé prou, que no els tornés a veure mai més. La meva fantasia els imaginava tancats en alguna masmorra, pel crim d'ensenyar a una esclava a llegir. La seva cabana va estar un temps deshabitada, fins que uns estranys en van prendre possessió. Però, oh, quina diferència.

had descended to him through many generations, and it was whispered though no one seemed to know, that he was bringing his beautiful bride to an impoverished house.

The remembrance is fresh to me as that of yesterday. The holidays were passed, and we had been promised another in honor of the occasion. But we were not animated with the idea of that half so much as because something had occurred to break the dull monotony of our existence; something that would give life, and zest, and interest, to one day at least; and something that would afford a theme for conversation and speculation. Then our preparations were quite wonderful, and the old housekeeper nearly overdid herself in fidgeting and fretting and worrying while dragging her unwieldy weight of flesh up and down the staircases, along the galleries and passages, and through the rooms where floors were undergoing the process of being rubbed bright, carpets were being spread, curtains shaken out, beds puffed and covered furniture dusted and polished, and all things prepared as beseemed the dignity of the family and the fastidious taste of its expected mistress. It was a grand time for me as now I had an opportunity of seeing the house, and ascertaining what a fine old place it was. Heretofore all except certain apartments had been interdicted to us, but now that the chambers were opened to be aired and renovated no one could prevent us making good use of our eyes. And we saw on all sides the appearance of wealth and splendor, and the appliances to every luxury. What a variety of beautiful rooms, all splendid yet so different, and seemingly inhabited by marble images of art, or human forms pictured on the walls. What an array of costly furniture adorned the rich saloons and gorgeous halls. We thought our master must be a very great man to have such wealth at his command, but it never occurred to us to inquire whose sweat and blood and unpaid labor had contributed to produce it.

The evening previous to the expected arrival of the bridal party Mrs Bry the housekeeper, announced the preparations to be complete and all things in readiness. Then she remembered that the windows of one apartment had been left open for a freer admission of air. They must be closed and barred and the good old dame imposed that duty on me. "I am so excessively weary or I would attend to it myself" she said giving me my directions "but I think that I can rely on you not to touch or misplace anything or loiter in the rooms." I assured her that she could and departed on my errand.

There is something inexpressibly dreary and solemn in passing through the silent rooms of a large house, especially one whence many

Vaig estar dies i setmanes inconsolable, i com m'odiava a mi mateixa i em culpava per haver estat la causa de la seva desgràcia. Amb el temps, però, la intensitat dels meus sentiments va anar minvant i vaig evolucionar cap a una manera de pensar més racional i consistent. Vaig decidir que eren feliços allà on estiguessin, i que només fent el bé i essent bona persona els podia retornar adequadament tot el que havien fet i patit per mi.

Va passar un altre any. Hi hauria canvis a la casa, ja que l'antiga mansió de Lindendale estava a punt de rebre una mestressa. Fins aleshores, el nostre amo havia estat fadrí. Era un home ben cepat, de mitjana edat, de cognoms i amb vincles amb l'aristocràcia. Les seves propietats provenien de moltes generacions, i es murmurava, tot i que ningú no ho sabia del cert, que duia la seva preciosa esposa a una casa vinguda a menys.

Me'n recordo com si fos ahir. Van passar les vacances, i ens van prometre més festes en commemoració de l'ocasió. Allò ens animava, però encara més ho feia que un esdeveniment vingués a trencar l'ensopida monotonia de la nostra existència; quelcom que ens portaria vida, i diversió, i interès, si més no, durant un dia; quelcom que esdevindria tema de conversa i d'especulació. Els preparatius, després, van ser fantàstics. La majordoma s'hi va escarrassar de valent, a feinejar i preocupar-se mentre arrossegava la seu carn maldestra amunt i avall per les escales, al llarg de les galeries i dels passadissons, i per les cambres, on els terres eren fregats i encerats; les catifes, escampades; les cortines espolsades, els llits preparats i coberts i els mobles nets i envernissats, i totes les coses aparellades d'acord amb la dignitat de la família i amb el puntillós gust de la nova mestressa. Foren moments immensos per a mi, ja que m'oferiaien l'oportunitat de veure la casa i confirmar com era de bonic aquell vell casalot. Fins aleshores, se'ns havia prohibit l'accés a totes les cambres, tret d'algunes, però ara que eren obertes, ningú no ens podia impedir de fer un bon ús de la nostra mirada. I allà on miràvem vèiem riquesa i esplendor, i aparells luxosos. Quina diversitat d'habitacions precioses, totes esplèndides i, malgrat tot, diferents, de sobte habitades per escultures de marbre, amb figures humanes pintades al fresc. Quin desplegament de mobiliari luxós adornava les sales tan riques i els vestíbuls meravellosos. Pensàvem que l'amo devia ser un gran home, si comandava totes aquelles riqueses, però mai no se'ns va acudir preguntar-nos de qui eren la suor i la sang, la feina impagada que havia contribuït a produir-la.

El vespre anterior a l'esperada arribada del sèquit nupcial, la senyora

generations have passed to the grave. Involuntarily you find yourself thinking of them, and wondering how they looked in life, and how the rooms looked in their possession, and whether or not they would recognise their former habitations if restored once more to earth and them. Then all we have heard or fancied or spiritual existences occur to us. There is the echo of a stelthy tread behind us. There is a shadow flitting past through the gloom. There is a sound, but it does not seem of mortality. A supernatural thrill pervades your frame, and you feel the presence of mysterious beings. It may be foolish and childish, but it is one of the unaccountable things instinctive to the human nature.

Thus I felt while threading the long galleries which led to the southern turret. The apartment there was stately rather than splendid, and in other days before the northern and eastern wing had been added to the building it had formed the family drawing room, and was now from its retired situation the favorite resort of my master; when he became weary of noise and bustle and turmoil as he sometimes did. It was adorned with a long succession of family portraits ranged against the walls in due order of age and ancestral dignity. To these portraits Mrs Bry had informed me a strange legend was attached. It was said that Sir Clifford De Vincent, a nobleman of power and influence in the old world, having incurred the wrath of his sovereign, fled for safety to the shores of the Old Dominion, and became the founder of my Master's paternal estate. When the house had been completed according to his directions, he ordered his portrait and that of his wife to be hung in the drawing room, and denounced a severe malediction against any possessor of the mansion who being of his name and blood should neglect to follow his example. And well had his wishes been obeyed. Generation had succeeded generation, and a long line of De Vincents occupied the family residence, yet each inheritor had contributed to the adornments of the drawing-room a faithful transcript of his person and lineaments, side by side with that of his Lady. The ceremonial of hanging up these portraits was usually made the occasion of a great festivity, in which hundreds of the neighboring gentry participated. But my master had seen fit to dissent from this custom, and his portrait unaccompanied by that of a Lady had been added to the number, though without the usual demonstration of mirth and rejoicing.

Memories of the dead give at any time a haunting air to a silent room. How much more this becomes the case when standing face to face with their pictured resemblances and looking into the stony eyes motionless and void of expression as those of an exhumed corpse. But even as I

Bry, la majordoma, va anunciar que ja s'havien acabat els preparatius i que tot plegat era a punt per a l'esdeveniment. Aleshores va recordar que havien deixat obertes les finestres d'un dels apartaments, per tal que s'airegés més lliurement. Calia tancar-les i barrar-les, i la bona dona em va imposar aquell deure. "Estic esgotadíssima, si no ho faria jo mateixa", va dir, tot donant-me instruccions, "però crec que et puc confiar la tasca, sense por que toquis o que desplacis algun objecte, ni que facis l'orni per les cambres". Li vaig ben assegurar que podia encarregar-me'n, i vaig marxar a fer el que m'havia encomanat.

Hi ha quelcom d'inefablement ombrívol i solemne en el fet de travessar les cambres silencioses d'una casa gran, especialment d'una casa, moltes generacions de la qual ja són a la tomba. Involuntàriament, et trobes pensant-hi, preguntant-te com devien ser en vida, quin aspecte devien tenir les cambres, quan eren seves, i si reconeixerien les seves antigues habitacions, si tornaven a la terra. I aleshores, tot el que hem imaginat sobre els esperits se'ns esdevé. L'eco d'una furtiva petjada ens persegueix. Una ombra belluga la monotonia. Se sent algun so que no té res de mortal. Una emoció sobrenatural t'impregna, i sents la presència d'éssers misteriosos. Pot semblar estúpid o infantil, però és una condició inexplicable de la natura humana.

Així em sentia mentre enfilava les llargues galeries que menaven a la torre sud. Aquell apartament era més majestuós que esplèndid i, antigament, abans que l'ala nord i l'ala est s'afegissin a l'edifici, havia estat la sala familiar, i, com que quedava tan retirat, ara era l'indret preferit del meu amo quan s'atipava del soroll i de l'agitació, cosa que passava ben sovint. Estava adornada per una llarga successió de retrats familiars penjats a la paret, per ordre rigorós d'edat i de dignitat ancestral. La senyora Bry m'havia explicat que hi havia una estranya llegenda sobre allò. Deien que Sir Clifford De Vincent, un noble poderós i influent en el Vell Món, en despertar la ira del sobirà, va embarcar per seguretat cap a les platges del Vell Domini (Virgínia), i esdevingué el fundador de les propietats del meu amo. Un cop acabada de construir la casa, segons les seves instruccions, va ordenar que pengessin el seu retrat i el de la seva dona al saló, i va condemnar amb una greu maledicció qui els despengés, i qualsevol posseidor de la mansió que dugués el seu nom i que fos de la seva sang, que no en seguís l'exemple. I els seus desitjos havien estat obeïts. Generació rera generació, i una llarga llista dels De Vincent havien habitat la residència familiar, però cada hereu havia contribuït a adornar la sala amb un fidel retrat de la seva persona, al costat de l'esposa corresponent. La cerimònia de

gazed the golden light of sunset penetrating through the open windows in an oblique direction set each rigid feature in a glow. Movements like those of life came over the line of stolid faces as the shadows of a linden played there. The stern old sire with sword and armorial bearings seems moodily to relax his haughty aspect. The countenance of another, a veteran in the old-time wars, assumes a gracious expression it never wore in life; and another appears to open and shut his lips continually though they emit no sound. Over the pale pure features of a bride descends a halo of glory; the long shining locks of a young mother waver and float over the child she holds; and the frozen cheek of an ancient dame seems beguiled into smiles and dimples.

Involuntarily I gazed as the fire of the sun died out, even until the floor became dusky, and the shadows of the linden falling broader and deeper wrapped all in gloom. Hitherto I had not contemplated my Master's picture; for my thoughts had been with the dead, but now I looked for it, where it hung solitary, and thought how soon it would have a companion like the others, and what a new aspect would thereby be given to the apartment. But was it prophecy, or presentiment, or why was it that this idea was attended to my mind with something painful? That it seemed the first scene in some fearful tragedy; the foreboding of some great calamity; a curse of destiny that no circumstances could avert or soften. And why was it that I mused the portrait of my master seemed to change from its usually kind and placid expression to one of wrath and gloom, that the calm brow should become wrinkled with passion, the lips turgid with malevolence —yet thus it was.

Though filled with superstitious awe I was in no haste to leave the room; for there surrounded by mysterious associations I seemed suddenly to have grown old, to have entered a new world of thoughts, and feelings and sentiments. I was not a slave with these pictured memorials of the past. They could not enforce drudgery, or condemn me on account of my color to a life of servitude. As their companion I could think and speculate. In their presence my mind seemed to run riotous and exult in its freedom as a rational being, and one destined for something higher and better than this world can afford.

I closed the windows for the night air had become sharp and piercing, and the linden creaked and swayed its branches to the fitful gusts. Then, there was a sharp voice at the door. It said "child what are you doing?" I turned round and answered "Looking at the pictures".

Mrs Bry alarmed at my prolonged absence had actually dragged her unwieldy person thither to ascertain the cause.

penjar aquells retrats s'aprofitava per celebrar una gran festa en la qual participaven centenars de membres de l'aristocràcia. Però el meu amo s'havia estimat més allunyar-se d'aquest costum, i el seu retrat sense esposa havia quedat penjat a continuació, malgrat que sense l'habitual manifestació de joia i alegria.

El record dels morts confereix sempre una atmosfera fantasmal a una habitació silenciosa. I encara més quan ens aturem cara a cara a mirar aquells ulls petrificats, immòbils, inexpressius com els d'un cos exhumat. Tot i que, mentre els observava, entrava la llum daurada de la posta de sol oblíquament, la qual cosa conferia a cada tret distintiu una brillantor especial. Uns moviments de vida feien aparició en les cares impertorbables, a mesura que lesombres d'un til·ler hi joguinejaven. El vell progenitor sever, amb espasa i armadura, a desgrat seu relaxava l'aspecte arrogant. L'aspecte d'un altre, un veterà de guerres antigues, assumia una expressió que mai no va tenir en vida; i encara un altre semblava que obria i tancava els llavis, sense emetre cap so. Sobre els trets pàl·lids i purs d'una núvia hi descendia una aurèola d'esplendor; els blens d'una jove mare onejaven i es bellugaven sobre el nen que duia al braç i la galta congelada d'una anciana dama esdevenia encisadora, tota feta somriures que li dibuixaven clotets.

Sense voler, vaig restar allà fins que el foc del capvespre es va esvair, fins que el terra es va fer fosc i les ombres del til·ler s'eixamplaren i ho embolicaren tot amb la malenconia més pregona. Fins aquell moment no havia contemplat el retrat del meu amo, per tal com sempre, els meus pensaments s'havien dirigit als morts, però ara el vaig cercar, allà on penjava solitari, i vaig pensar que ben aviat tindria companyia, com els altres, i que allò conferiria un nou aspecte a la cambra. Però no sé si era profecia o pressentiment, o com era que allò se'm representava de manera dolorosa? Allò semblava la primera escena d'una tragèdia terrible; un mal averany d'una gran calamitat; una maledicció del destí que cap circumstància no podria evitar ni assuavir. No sé com s'esdevingué, però, mentre meditava, el retrat del meu amo semblava que canviava l'expressió amable i plàcida cap a una altra d'irada i trista; que el front aplanat de sobte s'arrugava apassionat i els llavis s'inflaven amb malevolència –però així fou.

Plena d'una superstició esglaiadora, no tenia pressa per fugir d'aquella cambra, perquè allà, envoltada de misterioses associacions, de sobte sentia que havia crescut, que havia entrat en un nou món de pensaments i sentiments. No era una esclava, davant d'aquells retrats del passat. No podien obligar-me a treballs forçats, ni condemnar-me

“Looking at the pictures” she repeated “as if such an ignorant thing as you are would know any thing about them”.

Ignorance, forsooth. Can ignorance quench the immortal mind or prevent its feeling at times the indications of its heavenly origin. Can it destroy that deep abiding appreciation of the beautiful that seems inherent to the human soul? Can it seal up the fountains of truth and all intuitive perception of life, death and eternity? I think not. Those to whom man teaches little, nature like a wise and prudent mother teaches much.

per raó del meu color a una vida d'esclavitud. Com a companya d'ells, podia pensar i especular. En la seva presència, la meva ment volava salvatge i exultant amb la llibertat d'un ésser racional, un ésser destinat a quelcom més elevat, el més bo que aquest món es pogués permetre.

Vaig tancar les finestres, ja que el vent de la nit s'esmolava i es feia penetrant, i el til·ler xerricava i gronxava les branques a ràfegues intermitents. Aleshores vaig sentir una veu aguda a la porta que deia: "Nena, què fas?" Em vaig girar i vaig contestar: "Mirava els retrats".

La senyora Bry, espantada per la meva perllongada absència, havia arrossegat la seva maldestra persona fins allà, per tal d'esbrinar-ne la causa.

"Mirant els retrats", repetia, "com si la cosa ignorant que tu ets pogués saber-ne res, d'ells".

Ignorància, de fet. ¿Pot la ignorància aplacar la ment immortal o evitar-ne les sensacions, quan se'ns presenta per indicació cel·lestial? ¿Pot destruir la pregonà i duradora apreciació de les coses boniques, que sembla inherent a l'ànima humana? ¿Pot segellar les fonts de la veritat i de totes les percepcions intuïties de la vida, de la mort i de l'eternitat? No ho crec pas. Aquells a qui els homes ensenyen poc, la natura, com una mare sàvia i prudent, els ensenya molt.

Antoni Miró: *Vint-i-cinc*, 2013 (Gràfica digital, 56x76).

Antoni Miró: *25 d'Abrial 1707* (fragment), 2007 (Acer corten, 3,5x26x8 m.), Gandia.

**BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ A L'INSTITUT D'ESTUDIS
COMARCALS DE LA MARINA ALTA**

Plaça Major, 13 - 1er - Apartat de Correus 106

Adreça electrònica: iecma@iecma.net

03750 PEDREGUER. Tel. 96 576 02 04 - Fax 96 576 14 23

(AMB DRET A REBRE GRATUÏTAMENT *LAIGUADOLÇ* I TOTES LES
ALTRES PUBLICACIONS NOSTRES)

Nom i Cognoms _____

Adreça _____

C.P. _____ Població _____

Professió _____ Telèfons _____

Data de naixement _____ N.I.F. _____

QUOTA ANUAL (Any 2011): 47,5 euros

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i Cognoms _____

N.I.F. _____ Adreça Banc _____

Població _____ C.P. _____

Entitat Bancària _____ Codi _____

Domicili Sucursal _____ Codi Sucursal _____

D.C. _____ Número de Compte _____

Sr. Director:

Els pregue que atenguen, amb càrrec al meu compte, i fins nova ordre, els rebuts que els seran presentats per l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.

a _____ de _____ de 201_____

(Signatura)

Podeu tallar o fotocopiar aquesta butlleta i després de complimentar-la i signar-la enviar-la per correu postal, electrònic o per fax a l'IECMA.

**BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ A L'INSTITUT D'ESTUDIS
COMARCALS DE LA MARINA ALTA**

Plaça Major, 13 - 1er - Apartat de Correus 106

Adreça electrònica: iecma@iecma.net

03750 PEDREGUER. Tel. 96 576 02 04 - Fax 96 576 14 23

(AMB DRET A REBRE GRATUÏTAMENT *L'AIGUADOLÇ* I TOTES LES
ALTRES PUBLICACIONS NOSTRES)

Nom i Cognoms _____

Adreça _____

C.P. _____ Població _____

Professió _____ Telèfons _____

Data de naixement _____ N.I.F. _____

QUOTA ANUAL (Any 2011): 47,5 euros

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i Cognoms _____

N.I.F. _____ Adreça Banc _____

Població _____ C.P. _____

Entitat Bancària _____ Codi _____

Domicili Sucursal _____ Codi Sucursal _____

D.C. _____ Número de Compte _____

Sr. Director:

Els pregue que atenguen, amb càrrec al meu compte, i fins nova ordre, els rebuts que els seran presentats per l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.

a _____ de _____ de 201_____

(Signatura)

Podeu tallar o fotocopiar aquesta butlleta i després de complimentar-la i signar-la enviar-la per correu postal, electrònic o per fax a l'IECMA.

